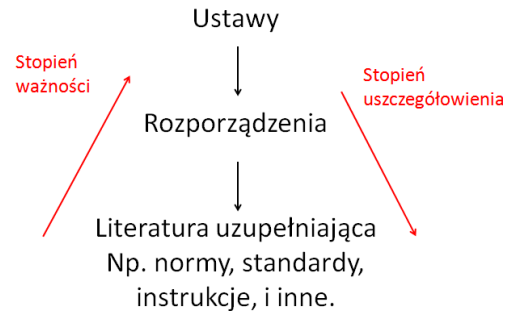

Przepisy dotyczące eksploatacji urządzeń i instalacji energetycznych

1. Przepisy i regulacje prawne:

- prawo stanowione: ustawy i rozporządzenia ustanowione przez organy ustawodawcze posiadające do tego uprawnienia, w procesie legislacyjnym uwzględniane zostały ogólne normy przyjęte w społeczeństwie.

2. Podstawowymi aktami prawnymi, z których wynika szczegółowa regulacja zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy, są ustawy:

- z dnia 26 czerwca 1974 r. - **Kodeks pracy** (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.),
- z dnia 10 kwietnia 1997 r. - **Prawo energetyczne** (Dz. U. z 2012 r. poz. 1059, z późn. zm.),
- z dnia 24 sierpnia 1991 r. **o ochronie przeciwpożarowej** (Dz. U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380, z późn. zm.),
- z dnia 21 grudnia 2000 r. **o dozorze technicznym** (Dz. U. z 2013 r. poz. 963, z późn. zm.),
- z dnia 7 lipca 1994 r. - **Prawo budowlane** (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623, z późn. zm.).

3. Ustawa Prawo energetyczne reguluje zagadnienia (cd.):

- kształtowanie polityki energetycznej państwa,
- plany rozwoju przedsiębiorstw energetycznych,- zadania i obowiązki gmin, wojewodów w zakresie zaopatrzenia w energię,- zadania prezesa Urzędu Regulacji Energetyki,
- koncesjonowanie przedsiębiorstw energetycznych,- zagadnienia efektywności energetycznej,
- **eksploatacja urządzeń, instalacji i sieci w tym i wymagania kwalifikacyjne,**
- **określenie warunków eksploatacji (przepisy inne) i określenie wymagań kwalifikacyjnych,**

4. Wymagania ustawy **Prawo budowlane**:

- Bezpieczeństwo konstrukcji.
- Bezpieczeństwo pożarowe.
- Higiena, zdrowie i środowisko.
- **Bezpieczeństwo użytkowania.**
- Ochrona przed hałasem.
- Oszczędność energii i izolacja cieplna.

5. Wymagania wynikające z ustawy o **Dozorze Technicznym** z 2000r. i dotyczące urządzeń energetycznych nadzorowanych przez Urząd Dozoru Technicznego (UDT):

- rodzaje urządzeń podlegających dozorowi technicznemu określa **rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2012r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu.**

Na przykład są to:

- urządzenia ciśnieniowe (zbiorniki stałe powyżej 0,5 bara, kotły cieczowe i parowe powyżej 70 kW, instalacja urządzeń węzła cieplnego, instalacja zbiornikowa, zbiornik w agregacie sprężarkowym, rurociągi przesyłowe, technologiczne, parowe, autoklaw);
- zbiorniki beziśnieniowe i niskociśnieniowe przeznaczone do magazynowania materiałów ciekłych zapalnych;

6. Pracownicy zatrudnieni przy eksploatacji urządzeń, instalacji i sieci, ujętych w Załączniku nr 1 do **Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci** (Dz. U. Nr 89, poz. 828) – Grupy: 1, 2 i 3, oprócz innych odpowiednich kwalifikacji zawodowych, biorąc pod uwagę szczególne zagrożenia na jakie są narażeni, powinni posiadać ważne świadectwa kwalifikacyjne w danej grupie tzw. UPRAWNIENIA ENERGETYCZNE „E” lub „D”.

7. **Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych,** (stare z 2013r. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 marca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych

przestało obowiązywać). Urządzenia i instalacje energetyczne powinny być eksploatowane tylko przez upoważnionych pracowników z zachowaniem postanowień określonych w **instrukcjach eksploatacji**. Prace rozruchowe, próby techniczne urządzeń i instalacji energetycznych powinny być prowadzone zgodnie z wymaganiami Polskich Norm, odrębnych przepisów, **instrukcji eksploatacji** oraz uzgodnione z ich użytkownikiem.

8. Ponadto osoba przystępująca do egzaminu kwalifikacyjnego powinna wykazywać się ogólną znajomością postanowień zawartych w Ustawie „**Prawo Energetyczne**” z dnia 10.04.1997r., w Ustawie „**Prawo Budowlane**” z 7.07.1994r. oraz rozporządzeniach wykonawczych do tych Ustaw.

Powinna też znać zasady wynikające z Przepisów Budowy Urządzeń Energetycznych, Przepisów Eksploatacji Urządzeń Energetycznych, Norm, Kodeksu Pracy oraz instrukcji stanowiskowych i zakładowych, regulaminów, w zakresie określonym „**Wnioskiem o sprawdzenie kwalifikacji**”- a także praktyczną umiejętność udzielenia pomocy przedlekarskiej i ochrony ppoż.

9. **Ograniczanie uprawnień**

Na świadectwie kwalifikacyjnym dopuszcza się dokonanie zapisów ograniczających uprawnienia dla osób pracujących na stanowiskach eksploatacji polegające na podawaniu granicznych parametrów:

- dla grupy I - napięcia i mocy,
 - dla grupy II - ciśnienia, temperatury i mocy,
 - dla grupy III - ciśnienia i mocy
10. **Pracownicy uprawnieni** - pracownicy posiadający sprawdzone i właściwe kwalifikacje w zakresie eksploatacji danego rodzaju urządzeń i instalacji energetycznych, potwierdzone świadectwem kwalifikacyjnym (posiadają „grupę” energetyczną).
Pracownicy upoważnieni - pracownicy, którzy w ramach swoich obowiązków służbowych lub na podstawie polecenia służbowego wykonują określone prace np. do czynności łączeniowych, wydawania poleceń, pobierania kluczy itp..

11. **Strefa pracy** – stanowisko lub miejsce pracy odpowiednio przygotowane w zakresie niezbędnym do bezpiecznego wykonywania prac eksploatacyjnych;

Urządzenia energetyczne – urządzenia, instalacje i sieci, w rozumieniu przepisów prawa energetycznego, stosowane w technicznych procesach wytwarzania, przetwarzania, przesyłania, dystrybucji, magazynowania oraz użytkowania paliw lub energii;

Prace eksploatacyjne – prace wykonywane przy urządzeniach energetycznych w zakresie ich obsługi, konserwacji, remontów, montażu i kontrolno-pomiarowym;

WAŻNE!

12. **Organizacja pracy** przy urządzeniach i instalacjach energetycznych zgodnie z rozporządzeniem (z 2019r.) podlega następującym regulacjom :

Prace na czynnych urządzeniach i instalacjach energetycznych mogą być wykonywane:

- **na polecenie** (pisemne, ustne);
- **bez polecenia**.

Bez polecenia pisemnego jest dozwolone:

- 1) wykonywanie czynności związanych z ratowaniem zdrowia lub życia ludzkiego lub środowiska naturalnego;
- 2) zabezpieczanie przez osoby uprawnione mienia przed zniszczeniem;
- 3) prowadzenie przez osoby uprawnione i osoby upoważnione prac eksploatacyjnych określonych w instrukcji eksploatacji ustalonych przez pracodawcę.